

DE IMPACT VAN EEN VERKEERSONGEVAL

**“Wij weten
nu wat
angst is,
maar ook
wat houden
van betekent”**

Riethoven, dinsdag 16 mei 2000, 's ochtends vijf over acht. Stefan Spanbroek (14) fietst naar het Sondervick College in Veldhoven. Hij zit in Havo 3. Vader Jack, politieman, viert vandaag zijn verjaardag op het werk en rijdt naar een Valkenswaardse bakker voor taart. Moeder Bertine is receptioniste bij de GGD in Valkenswaard, waar ook de ambulances staan. Zij is al aan het werk. De twee andere zoons logeren bij hun vriendinnen in Utrecht en Veldhoven. Het lijkt een doodnormale dag.

Een ambulance met loeiende sirenes passeert vader Jack. Moeder Bertine heeft diezelfde ambulance vanuit haar eigen GGD zien vertrekken. Vrij snel na de eerste vertrekt de tweede. Er moet dus iets ergs aan de hand zijn, want een tweede ambulance is meestal nodig als er moet worden gereanimeerd. Een paar minuten later staat Jack voor Bertine's balie. "Onze Stefan heeft een ongeluk gehad, we moeten er naar toe", zegt Jack. Hij is net gebeld door collega Willem de Bruin.

Nog steeds dringt de ernst van de situatie niet tot hen door. Ze leggen ook helemaal geen verband tussen het telefoontje van Willem en de loeiende sirenes. Jack en Bertine weten niet wat er is gebeurd. Stefan keek niet goed uit. Als hij een t-splitsing oprijdt om linksaf te slaan, wordt hij door een auto geschept. Hij geeft geen teken van leven. In de auto op weg naar het ongeluk, krijgt Jack een tweede telefoontje: Stefan wordt acuut overgebracht naar het St. Elisabeth Ziekenhuis in Tilburg. Jack en Bertine weten vanuit hun werkervaring dat het goed mis is: daar word je naartoe gebracht bij een hersentrauma. Ze nemen hun intrek in het ziekenhuis, want er breken vijf spannende dagen en nachten aan. De toestand van Stefan is kritiek. Zijn hersenen mogen niet verder zwellen. De zonen Mark (21) en Jeroen (19) worden gebeld en de hele familie wacht in spanning af. Gaat Stefan het redden? Wordt hij een kasplantje? Gaat hij dood? De doktoren waarschuwen het gezin om op het ergste voorbereid te zijn.

Riethoven, dinsdag 30 oktober 2007. DIT Magazine heeft een gesprek met Stefan en zijn ouders. Over de impact van het verkeersongeval op hun gezin, de angst, de hoop, het doorzettingsvermogen, het revalidatieproces en de acceptatie. Maar het wordt vooral een gesprek over grenzen verleggen en doelen bijstellen. Steeds maar weer. Soms naar beneden, maar meestal omhoog.

Vader Jack

"Ik dacht dat ik wist wat angst was. Maar dat heb ik pas echt ervaren door Stefan's ongeluk. Die eerste vijf dagen waren een hel. Daar lag hij dan: onze altijd aanwezige, puberende Stefan. Doodstil, met overal slangen en een opgezet hoofd. De doktoren hielden hem bewust in coma. Maar toen na vijf dagen de medicijnen werden afgebouwd, reageerde hij op geen enkele prikkeling. Een scan liet beschadigingen in zijn hersenen zien. Uiteindelijk heeft hij drie weken op de intensive care gelegen en daarna op de afdeling Neurologie. In vegetatieve toestand knepen ze keihard in zijn nagelriemen om te kijken of er een reactie kwam. Er gebeurde niets. Je zag in de ogen van het verplegend personeel dat het er somber uitzag. Het zag er eerlijk gezegd hopeloos uit. Maar we vergeten nooit dat een nichtje op bezoek kwam en nota bene een scheetzak had meegebracht. Toen er iemand op ging zitten barstte ze in lachen uit. Uit het niets begon Stefan ook te lachen. Het eerste succesje was geboekt.

Tot op de dag van vandaag ben ik het ambulancepersoneel ontzettend dankbaar dat ze de cruciale, goede beslissing namen om Stefan naar Tilburg te vervoeren. Aan het St. Elisabeth Ziekenhuis zijn namelijk het Revalidatiecentrum Leijpark en de Mytyschool verbonden. Op Leijpark waren ze net begonnen met een experimentele therapie: Vroege Intensieve NeuroRevalidatie. Stefan kwam hiervoor gelukkig in aanmerking."

Moeder Bertine

"We hielden continu hoop. We gáán ervoor, zeiden we steeds. Maar om die moed erin te houden, heb je wel mensen in je omgeving nodig die je daarbij steunen. Vanaf het moment dat Stefan in Leijpark was ging hij zienderogen vooruit. Binnen een dag kon hij een ja/nee-prikkel aangeven. Hij reageerde op geuren, opende af en toe een oog en al heel vlug beide ogen. Hij ging al snel van een vegetatieve naar een zogeheten laagbewuste toestand. Maar toen begon het pas. Stefan moest weer zindelijk worden, leren zitten, staan, lopen, lezen, schrijven, praten. Noem maar op. Je hebt ineens een 14-jarige baby. Wat hebben we hem bewonderd om zijn doorzettingsvermogen en veerkracht. En nog. Na drie maanden was hij 'bewust', ofwel uit coma. Na Leijpark ging Stefan naar de Pluryn Werkenrode Groep. Hij verbleef daar enkele jaren intern. Ze hebben er aparte, prikkelarme woongroepen voor jongeren met Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH). De jongeren worden bij Werkenrode getraind in praktische en sociale vaardigheden en maatschappelijke zelfredzaamheid. Dat wilden we bereiken: een zo normaal mogelijk leven voor Stefan."

Zoon Stefan

"Van het ongeluk herinner ik me niks, ook niet van die eerste weken. Ik moet het echt hebben van wat mijn ouders me vertellen. Mijn eerste herinnering is de vreselijke pijn die ik voelde in mijn buik door de PEG-katheter waardoor ik werd

gevoed. Ik lag drie maanden in coma. Ik was er bijna niet meer geweest. Noem een therapie en ik heb hem gehad; fysiotherapie, logopedie, ergotherapie. Ik heb weer moeten leren zwemmen en fietsen. Maar er waren zoveel aardige mensen die me hielpen, fantastisch gewoon. Mijn ouders zijn trots op mij, maar ik ben dat ook op hen. Ze steunen me enorm en dat is super. Vooral de overstap van Leijpark naar Werkenrode was voor mij heel belangrijk. Ik werd ineens niet meer als gehandicapte maar als normaal persoon gezien. Zo voelde dat in elk geval. Ik kreeg hulp bij het maken van keuzes en werd zelfstandiger. Ik kreeg ook weer vrienden. Inmiddels woon ik op mezelf. Ik heb een eigen huis in Eersel. Vier dagen in de week komt er vier uur iemand langs van stichting De Plaatsse. Ze helpen me vast te houden aan een dagritme, het huishouden te doen of we doen gewoon samen een spelletje pesten. Boodschappen doe ik met mijn moeder. Ik praat langzamer dan normaal en heb moeite met dingen te onthouden. Dus

schrijf ik alles op in een agenda. En ik heb een vriendinnetje sinds 6 augustus 2005, Eveline. Als iemand tegen mij zegt dat ik iets niet kan, of zelfs nooit zal kunnen, dan denk ik altijd: dat zullen we nog wel eens zien. Ik geef niet op. Ik had een normaal leven voor het ongeluk en dat wil ik weer. Wat nu nog ontbreekt, is een baan die past bij mijn capaciteiten. Met niet teveel prikkels en iemand dicht in de buurt op wie ik een beroep kan doen. Het liefst doe ik iets met de computer. En ik wil mijn rijbewijs halen, dat blijft een grote wens. In 2009 laat ik me opnieuw testen om te weten of dat haalbaar is. Mijn ouders denken van niet, ik denk van wel."

Het leven na het ongeluk

Bertine: "We hebben eigenlijk een leven voor en een leven na het ongeluk. Zo voelt het. Het ongeluk heeft ons veranderd. Het heeft mij assertiever en harder gemaakt, maar het heeft ons als gezin ook dichter bij elkaar gebracht. Angst heeft een

andere betekenis gekregen, maar houden van ook. Jack en ik zijn dichter naar elkaar gegroeid, we hebben elkaar steeds weer moed ingeprikt als een van ons het even niet meer zag zitten. De band is sterker geworden, ook met onze andere twee zoons. Zij zijn veel tekort gekomen, zeker in het begin. Het verdriet blijft. Je eigen kind had alle mogelijkheden en heeft nu andere mogelijkheden. Een kind zonder NAH bedenkt simpelweg 'wat wil ik?' en bepaalt daarop zijn keuzes. Voor Stefan is het vooral 'wat kan ik?'. Maar toch, ondanks het verdriet haal ik veel meer positieve dan negatieve dingen uit deze ervaring."

Jack: "We zijn nu ruim zeven jaar verder. Pas sinds een jaar leer ik te accepteren hoe het nu is. Naast de emotionele kant komt er veel op je af. We kregen de afgelopen jaren met 55 verschillende instanties te maken. Als politieman ben ik zo vaak bij verkeersongevallen geweest, maar ik heb me te weinig gerealiseerd wat er na een ongeval op je af komt. Het is ontzettend belangrijk om het proces-

verbaal zo precies mogelijk op te stellen. Het heeft namelijk heel veel gevolgen voor de schadeafwikkeling, die voor ons zelfs nog niet is afgerond. Ik heb ook veel bewondering gekregen voor de zorgsector. Ondanks de ambtelijke molen en de hokjesgeest, verdienen de mensen in de zorg alleen maar lof. Bertine en ik delen onze ervaringen met ouders waarvan de kinderen nu in revalidatiecentrum Leijpark zijn. We hopen ze zo te helpen met het lange proces dat wij al hebben gehad. Dat geeft veel voldoening."

Stefan: "Volgens mijn moeder ben ik in heel veel dingen nog de oude. Wel vinden mijn ouders me meer open dan vroeger. Ik praat nu meer en beter over mijn gevoelens. Zo geef ik voorlichting bij Bureau Halt in Midden-West Brabant aan jongeren die een taakstraf hebben gekregen vanwege verkeersovertradingen. Ze komen onverschillig binnen, maar staan na afloop nog een uur met elkaar na te praten. Zoveel indruk maakt het. En nu maar hopen dat ze er iets van leren."

"Van het ongeluk herinner ik me niks, ook niet van die eerste weken. Ik moet het echt hebben van wat mijn ouders me vertellen."